Trafi Liikenteen turvallisuusvirasto
Trafiksäkerhetsverket

LAUSUNTO

Päiväys/ Datum 13.11.2017

Dnro/Dnr TRAFI/388786/03.03.01/2017

Viite/ Referens HE 145/2017 vp

Liikenne- ja viestintävaliokunta
Eduskunta

liv@eduskunta.fi

Liikenteen tuvallisuusviraston lisälausunto hallituksen esitykseen HE 145/2017 vp eduskunnalle laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamiseksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

9.11.2017 pidettyyn asiantuntijakuulemiseen liittyen toimitan ohessa lisätietoa rautatiejärjestelmän kalustoa koskevasta lisätodistuskoulutuksesta ja perustettavasta kalustoyhtiöstä:

Lähtökohtana on, että veturinkuljettajilla pitää olla lupakirjan lisäksi lisätodistus, joka kattaa sekä rataverkon että kaluston, jolla kuljettaja tulee työskentelemään. Rautatieliikenteen harjoittajat ovat vastuussa lisätodistuskoulutuksen antamisesta ja vastaavat tällä hetkellä itse kalustoa koskevan lisäkoulutuksen antamisesta – jokainen omien kalustotyyppiensä osalta. Rautatieliikenteen harjoittajat voivat myös hankkia kalustoa koskevan koulutuksen alihankintana oppilaitokselta. Tällöin oppilaitoksen tulee tuntea ao. rautatieliikenteen harjoittajan käyttämä kalusto sekä rautatieliikenteen harjoittajan turvallisuusjohtamisjärjestelmä siltä osin, kuin siellä kuvataan kaluston käyttämiseen liittyviä ohjeita ja menettelyjä, mikä saavutetaan parhaiten laatimalla rautatieliikenteen harjoittajakohtaiset koulutusohjelmat.

Kalustoyhtiöön olisi tarkoitus siirtää VR:n nykyistä kalustoa vaiheittain sitä mukaa, kun henkilöliikenteen käyttöoikeussopimuskokonaisuuksia kilpailutetaan ja tavaraliikenteen jo sovittujen kuljetussopimusten päätyttyä VR:n kalustoa voidaan siirtää kalustoyhtiöön. Kalustoyhtiön yksityiskohtia hiotaan LVM:n johdolla toimivissa työryhmissä, jotka on asetettu valmistelemaan henkilöliikenteen kilpailun avaamisen käytännön järjestelyjä. Kalustoyhtiön perustamisen jälkeen rautatieliikenteen harjoittajat voivat vuokrata kalustoyhtiöstä kalustoa itselleen. Kalustoyhtiön perustaminen ei sinänsä vaikuta lisätodistuskoulutuksen järjestämisvastuisiin.

Jos rautatieliikenteen harjoittaja vuokraa kalustoyhtiöstä pitkään samanlaista kalustoa – jota mahdollisesti käyttää jo nyt – sillä on jatkossakin hyvät edellytykset kouluttaa uusille kuljettajilleen kalustoa koskevat osaamiset itse, jos se toimii myös oppilaitoksena. Jos näin ei ole – tai jos rautatieliikenteen harjoittaja toisin haluaa – sen tulee etsiä kouluttajaksi pätevä kouluttaja muualta eli esimerkiksi alan oppilaitoksesta. Tällöin on selkeintä, että rautatieliikenteen harjoittaja laatii oppilaitoksen kanssa koulutusohjelman omiin tarpeisiinsa, jolloin oppilaitos saa kattavat tiedot myös tilaavan rautatieliikenteen harjoittajan turvallisuusjohtamisjärjestelmästä.

Myös se olisi periaatteessa mahdollista, että kalustoyhtiö tarjoaisi koulutusta sen omistamaan kalustoon. Jos näin toimittaisiin, myös kalustoyhtiöllä pitäisi olla vetu-

rinkuljettajia ja kalustoyhtiöllä tulisi olla oppilaitosstatus. Lisäksi, koska lisätodistuskoulutus edellyttää myös käytännön ajoa, kalustoyhtiön tulisi hakea Liikenteen turvallisuusvirastolta turvallisuustodistus, joka edellytetään kaikilta rautatieliikennettä harjoittavilta. Oppilaitoshyväksyntää kannattaisi tällöin pyytää yhtä aikaa turvallisuustodistusta haettaessa. Myös tällöin kouluttajilta edellytettäisiin tilaavan toimijan turvallisuusjohtamisjärjestelmän tuntemista riittävillä tavoin. Todennäköisempää kuitenkin on, että kukin rautatieliikenteen harjoittaja hankkii henkilökunnalle koulutuksen oppilaitoksilta ja koulutukseen käytetään kalustoyhtiön tarjoamaa kalustoa.

Vaikka kalustoyhtiö perustetaankin, se ei silti estä rautatieliikenteen harjoittajia hankkimasta myös omaa kalustoa, joten kaikki kalustoon liittyvä koulutus ei jatkossa kytkeydy kalustoyhtiöön.

Kalustoyhtiön perustaminen ei edellytä muutoksia nyt esillä olevassa hallituksen esityksessä 145/2017 esitettyyn sääntelymalliin veturinkuljettajien koulutukseen liittyen.

Kaisa Sainio
Kehityspäällikkö
Liikenteen toimijat